

Total No. of Questions : 7
Code No : S-06

Total No. of Printed Pages : 2

Sanskrita Examination - 2012

साहित्यम् - SAHITYA

Group - II

Paper VI - Tarka

न्यायप्रदीपः

Date : 08.02.2012

Time : 9:00 AM - 12:00 PM

Max. Marks :100

I. यथेच्छं दशानामेव परिष्कृतार्थं लिखत ।

10 X 1 = 10

१. बालः ।	७. परामर्शः ।
२. उद्देशः ।	८. करणम् ।
३. अव्याप्तिः ।	९. धर्मः ।
४. सम्बन्धत्वम् ।	१०. भावना ।
५. विभुत्वम् ।	११. आकाङ्क्षा ।
६. कालः ।	१२. रूढिः ।

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत (दशानामेव) ।

10 X 2 = 20

१. किमर्थं मङ्गलं कृतम् ?
२. को नाम व्यतिरेकव्यभिचारः ?
३. किं नाम सादृश्यम् ?
४. विशेषाणां लक्षणं किम् ?
५. अत्यन्ताभावः कः ?
६. उदाहरणं नाम किम् ?
७. को विपक्षः ?
८. असिद्धभेदाः के ?
९. का उपमितिः ?
१०. कीदृशः सङ्केतः शक्तिः ?
११. तार्किकाः आख्यातस्य कुत्र शक्तिरिति वदन्ति ?
१२. का योग्यता ?

III. यथाहचि प्रश्नत्रयम् उत्तरत ।

3 X 10 = 30

१. मङ्गलश्लोकं विलिख्य तत्र अनुबन्धान् निरूपयत ।
२. विशेषसद्भावे युक्तिम् उपपादयत ।
३. पूर्वपक्षव्याप्तिस्वरूपं परिष्कुरुत ।
४. पृथिवीलक्षणं सदलकृत्यं विशदयत ।
५. सुवर्णं तेजः - साधयत ।

IV. रिक्तस्थलं योग्येन पदेन प्रपूरयत ।

1 X 10 = 10

१. तर्कसङ्ग्रहकर्ता ।
२. दशमं द्रव्यं इति मीमांसकाः ।
३. व्यक्तेरभेदः बाधकः ।
४. अवयवावयविनोः सम्बन्धः ।
५.भिन्नानां कारणत्वं सादृश्यम् ।
६. श्रोत्रग्राह्यो गुणः शब्दः ।
७. निश्चितसाध्याभाववान् ।
८. सर्वसपक्षविपक्षव्यावृत्तः हेतुः ।
९.तु यथार्थवक्ता ।
१०. अर्थाबाधो ।
११. जन्यः अधर्मः ।
१२. अनुमितिकरणम् ।

V. संयोजयत ।

5 X 1 = 5

अ	आ
१. स्नेहः	अ. अभावः
२. तेजः	आ. कर्म
३. सत्ता	इ. सामान्यम्
४. गमनम्	ई. गुणः
५. तमः	उ. द्रव्यम्

VI. पञ्चानां लघुटिप्पणीः लिखत ।

5 X 3 = 15

१. कालः ।
२. परिमाणम् ।
३. द्रवत्वम् ।
४. उपाधिः ।
५. संशयः ।
६. सन्निधिः ।

VII. दशानां प्रमेयदोषान् परिहरत ।

10 X 1 = 10

१. अर्थतत्त्वविवेचनाय तर्कशास्त्रं प्रवृत्तम् ।
२. लक्ष्यमात्रे लक्षणस्य अवर्तनम् अव्याप्तिः ।
३. स्यन्दनं द्रव्यम् ।
४. अवयवावयवयोः सम्बन्धः समवायः ।
५. सादिः सान्तः प्रागभावः ।
६. परामर्शजनकं ज्ञानम् अनुमितिः ।
७. व्याप्तिः साध्यनिष्ठा ।
८. विरुद्धः हेतुदोषः ।
९. तर्कः यथार्थानुभवः ।
१०. सत्ता द्रव्यमात्रवृत्तिजातिः ।
११. पटसमवायिकारणं तन्तुसंयोगः ।
१२. शब्दः कालगुणः ।

* * * *